

מדינה יהודית בדרך

גליון מס' 56 ♦ "מי בא" 228 ♦ ט"ו מרחשון התשפ"ז

אורות מול כלים

♦ אברהם ושרה – חכמה ובינה

כידוע חכמה ובינה, המכונים גם "אבא" ו"אמא", הם "תרין רעין דלא מתפרשין לעלמין", בניגוד ל"ילדים", המדות הרגשות והמעשים הנולדים מהם, ששייכת בהם מציאות של פירוד (אשר על כך מתכוונים ומתפללים ל"יחוד קוב"ה ושכינתיה", המיוצגים באותיות ו"ה של שם הקדש, לעומת י"ה המייצגים חכמה ובינה, ולעתיד יהיה"ה"י"ה אחד, כלומר גם "זיווגם (של התולדות) יהיה תדיר", חֶלֶק ומושלם כמו זה של ההורים).

אבא-חכמה הוא "שרש האורות"-החסדים המתפשטים ללא גבול, אותם מייצג-למופת אברהם ש"החל להאיר", ואילו אמא-בינה (=שמיעה וקליטה) היא "שרש הכלים" המשמרים ומגבילים, אותם מייצגת שרה – לשון שררה ועצירה וביקורת, ואין קיום לעולם ללא איזון הגון בין שני הכוחות המנוגדים הללו – "אין איש ללא אשה ואין אשה ללא איש" ואין תולדות ללא שניהם.

אכן, כשם שזיווג אדם וחווה מתואר כסופו של תהליך שמתחיל ב"דו פרצופים", מחוברים הפונים לכיוונים מנוגדים וצריכים "נסירה" בכדי להפגש-באמת, כך באברהם ושרה נדרשת נסירה לשם עמידת "פנים בפנים", שאלמלא כן הם אטומים מלהוליד ("טומטומים" בלשון רבותינו), מתוך אי-הבנה-הדדית שאינה "רואה" ולא "סופרת" את הזולת. הדבר בא לידי ביטוי באות י' הנלקחת-ננסרת משרי ונעשית לשתי הֵהִין שאחת מהן ניתנת לאברהם-הוא-אברהם עם בשורת לידת יצחק. [ניתכן שדווקא דיבוקי-יתר הוא המעורר את ההיפך כמו בחוה, ובשרי שפירושו שָׁרְתִי שלי בלבד, כי לשם זיווג אמת יש "לשחרר" במקצת ולא ללחוץ].

מכל מקום הנסירה מתייחסת יותר לאשה – לחוה הננסרת ולשרה שממנה ננסרה ה-י'. כלומר היא שרש הבעיה ובה טמון הפתרון. האשה נוטה "לתפוס עצמאות", "לעשות שבת לעצמה", "להינעל" על דרכה ה"צודקת" ולתלות את עיקר החסרון בזולתה (- "ואדני זקן" גם לו אני עצמי "היתה-תהיה) לי עדנה"), משום כך משנה ה' ו"מיטיב" את דבריה ל"ואני זקנתי" ומתעקש "לא כי צחקת"; כלומר במקום צחוק מריר על מה (ומי) שאינו תלוי בכך (וממילא על ה' יוצר הכל!), טוב ויפה שתצחקי על עצמך – צחוק בריא ומשחרר (שעל שמו ייקרא הבן "יצחק"!); שהרי אם את

(אפילו את!) מסוגלת להזדקן, ברור שאת גם מסוגלת להצטער – לחזור ולהיות צעירה (-משמעות "חוקית" לגמרי, שאין משתמשים בה רק מחמת חוסר אמונה באפשרות הזו!)! [נקרוב לשער שהצחוק הזה עצמו הוא שגרם לשרה "נסת הגוף" שבעקבותיו פירסה נדה כדברי רבותינו].

כִּי־כן האשה, המשתנה תדיר, היא בחינת בעל תשובה (בגימטריא איפכא מסתברא!); היא זו שפתחה בחטא, והיא זו השבה ומתקנת, וכידוע שתשובה (וכן השחוק והשמחה) קשורה לבינה (-"ולבבו יבין ושב"), וכן הבת (ראשי תבות בעל תשובה), הנוקבא בכלל, קשורה לשבת השביעית. לעומתה האיש הוא בבחינת צדיק – שהוא ב"קו אחד", תמיד צדיק! – שאינו משתנה. לפי זה נפרש: "והיה שמך אברהם" בכדי להוליד, ואם תאמר היאך אני משתנה? – מכח שרה שמעתה ואילך מסכימה להתמעט משרותה לטובתך ולטובת רצונך להתפשט ולהאיר לכל.

וכך בענין ישמעאל: שרי שבעצמה יזמה את הכנסת הגר להולידו, משלימה כעת בלב שלם עם דברי אברהם "לו ישמעאל יחיה לפניך" בהיותו מבטא היטב את התפשטותי חסרת הגבולות ("על פני כל אחיו נפל"-מתפשט ללא מעצור), ולעומתה אברהם משלים עם מדת שרה, "מסכים" ללידת יצחק משרה, ובהמשך – לדרישתה להפריד ולגרש את ישמעאל לשם שמירת יצחק.

♦ בן מאה להיפוך

כל הדבר הזה מתרחש במעבר בין פרשת לך-לך לפרשת וירא, לקראת היות אברהם בן מאה. פרשת לך לך (כשמה) מתארת את אברהם ההולך ומתפשט ללא מעצור, באורות-אנרגיות ללא כלים משמרים ומגבילים, ואילו פרשת וירא (-גם מלשון יראה-גבורה, השוים גם בגימטריא) היא פרשת יצחק שבאברהם, היראה המשמרת ומרכזת את האהבה, ובשיאה התכללות מושלמת בין מדות אברהם ויצחק בעקדה – "עתה ידעתי כי (גם) ירא אלקים אתה" (כאשר שרה עצמה כבר נעלמת, כי יצחק בנה מאון במקומה בין האורות והכלים).

"בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם" (אבות סוף פרק ה) – לענייננו: האורות לכשלעצמם מתעמעמים אז ועלולים להתפוגג אם לא יימצאו להם כלים להכילם, "אין עוד כלי – ויעמוד השמן!",

ולסיום - כמה מלים עם היוודע (פחות או יותר) תוצאות הבחירות. מהו הכיוון (הטוב ללא ספק) שה' מסמן לנו? נראה כי מתבקשת (ומסתמנת) **ממשלת אחדות בין הימין-המאמין (-) כי** תאמינו וכי תשמאלו" - ישעיה לזא) לבין השמאל (ההגון) האמור לייצג את מיטב השכל האובייקטיבי. המרכז-שמאל מבין כמדומה היום היטב כי לא-באמת יוכל למשול בשיתוף הנכרים **דוקא משום שגבר כוחם**, מה שמעצים את חוצפתם וניכורם ליהודיות המדינה והזהותם המפורשת עם אויביה המתועבים, ומהווים הם לפיכך סכנה ממשית לעצם קיום המדינה. ומאידך הימין מבין שלא יוכל למשול לאורך ימים אך ורק בשיתוף החרדים, שנתגלגלו גם הם לעמדה של ניכור כלפי המדינה (ומדינה בכלל!) בעקבות גזירות מרושעות ומטופשות מצד המימסדים (תלמידי העיתון המתועב "ערוות הארץ") החפים משמץ של יהודיות.

האחדות תוביל אט אט, ומדרך הטבע, לחיבור ואיזון נכון בין האורות והכלים, בין האמונה והשכל המגביל ומשמר, ובין התורה והחכמה (ש'שנה גם בגויים). החרדים שכוחם הפוליטי נתמעט, יחדלו מלהיות שק-חבטות לכל צרוע וכל זב, ויפסיקו לזהות עצמם עם הגלות והנפרדות, וכך תגבר השפעתם (בין אם יהיו בתוך הקואליציה או מחוצה-לה) על החיבור והאחדות, עד שיבשיל המצב למדינה יהודית ראויה לשמה ששומרי תורה (לסוגיהם, גם חרד"לים ודתיים ומסורתיים) יובילו-ידריכו אותה בשמחה ובבטחון לאור ספר התורה שעל לבם.

שכן "בעיית הגיוס" היא מלכתחילה פיקציה מלאכותית שלא באה לעולם אלא לשם השמצה. אין שום דרך בעולמנו לגייס ציבורים בכפייה, ומאידך יחידים או קבוצות שרואים צורך ללמוד תורה עם אומנות (והצבא והכלכלה באמת רוצים וצריכים אותם), ימצאו את דרכם להשתלב בקצב ובאופן הנאות, ללא לחץ סביבתי וללא פחד מאבדן הזהות החרדית (ששוב אינה נגדרת ומבוססת על זרות ולעומתיות לעצם המושג מדינה כנ"ל).

ואילו הערבים שעם כל כוחם האלקטוראלי יִהפכו לבלתי-רלוונטיים-פוליטית, ילכו וישתחררו מדמיונותיהם הכוזבים על מדינה פלשתינית, המסיגים אותם אחור (גם כלכלית!), והטובים שבהם, הרוצים באמת ובתמים "לפרוש מעבודה זרה" ולהסתפח אל המדינה היהודית, יתקבלו באהבה כגרי צדק או גרי תושב, ויקודמו פלאים בשוויון-סוציאלי גמור ואמתי תוך וויתור גמור ומרצון על זכות בחירה וצבירת כח פוליטי, כמשפט ישראל, ובזאת ייבחנו על כנותם ותמימותם. [ולעומתם הללו מבין תופסי התורה שלפי אופינם מלמדים את בניהם (ואת עצמם) אלא תורה" ולא אומנות, הלא הם בחזקת לויים שאין להם חלק ונחלה במירוץ הכלכלי-הכללי, מובטחים הם במעט המספיק להם (ובתגמול נאות שיינתן להם בעין יפה מאת הציבור על שירותיהם הטובים בתחומי החינוך, הוראת המשפט ושקום הפושעים בערי המקלט), ומן הסתם יִותרו מרצון גם הם על זכות בחירה וצבירת כח פוליטי, ובזאת ייבחנו על לווייתם. ויש כמובן להאריך הרבה בכל זה, אך לא כאן המקום ולא כעת הזמן].

כמעשה אלישע ואשת עובדיה הנביא ירא ה', בו פותחים את הפטרת וירא, שהוא המקור העיקרי במקרא לצורך של האורות לכלים, וללא ספק הוא מתקשר לתחילת הפרשה המבשרת את לידת יצחק בן שרה שמדתו גבורה ודין ("פחד יצחק"), ואת-העמה את משפט סדום ועמורה. [וגם תפלת אברהם על אנשי סדום, הייתה בזמן המנחה, זמן תפלת יצחק "עמוד העבודה", מעת שמשחירים כותליה-מקדש, כדברי הגמרא (-מה שמקביל ליציאת המלאכים מזרחה לסדום כשהחמה בגבם), נוטים צללי ערב ומורגש הדין והחסרון (ורק בעקבות כך קבע אברהם את תפילתו בשחרית, ואכמ"ל עוד)].

כידוע בקבלה מספר הכלים הוא (גם בגימטריא) 100 (כשם שמספר האורות, תרי"ג). את המספר 100 מצינו במאמר הידוע "אינו דומה שונה פרקו 100 פעמים לשונה 100 פעמים ואחת". שנדרש מן הכתוב בדברי מלאכי (=101) "ושבתם וראיתם בין צדיק ורשע, בין עובד אלקים לאשר לא עבדו (אף על פי שצדיק הוא ושנה פרקו 100 פעמים!)". ומלאכי עצמו המשלים את פרק הנבואה והמקרא, מתחיל מיד פרק חדש והופך בעצמו להיות עזרא, ראש וראשון לחכמי תורה שבעל פה, שהיא בבחינת כלים (ונוקבא, המקבלת והנענית למלטה) לעומת תורה שבכתב.

המלכות-המדינה-הארץ והריבונות הם בבחינת כלים, ונבנים בעיקרם על ידי "חילונים" שלא ניכר בהם בגלוי אור היהדות, אך הם בחזקת בעלי תשובה מאופצייית ההתבוללות שארכה לפתחם בגולה, וללא ספק סופם לשוב בפועל בתשובה שלימה ולהגאל כמובטח. משום כך יצחק שרש הכלים אוהב את עשו, כי "חביבים גרים" הבאים מרחוק, וה"ציד (ש)בפיו" של עשו, רומז כדברי האריז"ל לנשמות ר' עקיבא ור' מאיר מייסדי המשנה. וכן "חביבים דברי סופרים" בתורה שבעל-פה יותר מדברי תורה (ועובדיה הנביא הירא את ה' שבמותו מתגלה מעלת הכלים כנ"ל, אף הוא גר אדומי היה). כי כמקובל, "שרש הכלים גבוה משרש האורות" כי קשורים הם לעצם אשר האור לבוש לו, וככל שהחרדים-הצדיקים יכירו בכך ויפנימו את הענין הזה, הריהם מקדמים את מימושם בפועל ובנגלה. זוהי "תשובת הצדיקים" שאינה קלה ככתוב בזוהר, אך בה מותנית ביאת המשיח ואיחוד האורות והכלים להיות מאוונים לגמרי, ועץ יוסף הצדיק ויהודה הבעל-תשובה נעשים לעץ אחד ממש.

וכך ישראל, "עמך כולם צדיקים", שהם "המעט בכל העמים" - שכך טבעם וזהו אופינם שממעטים עצמם ורואים את עיקר תפקידם להעלות ולגייס את כל באי עולם, שיהיו כלים לאור ישראל, לעשות נחת רוח ליוצר הכל, שלשם כך ברא את עולמו [וגם האשה (ועליית מעמדה) לגבי האיש מבטאת את העצם ("זאת הפעם עצם") הנמשך אחר האיש להתלבש באורו ו"להתגייס" (כרמוז בגימטריא: שרה רבקה רחל לאה=נשים נכריות!)]
